

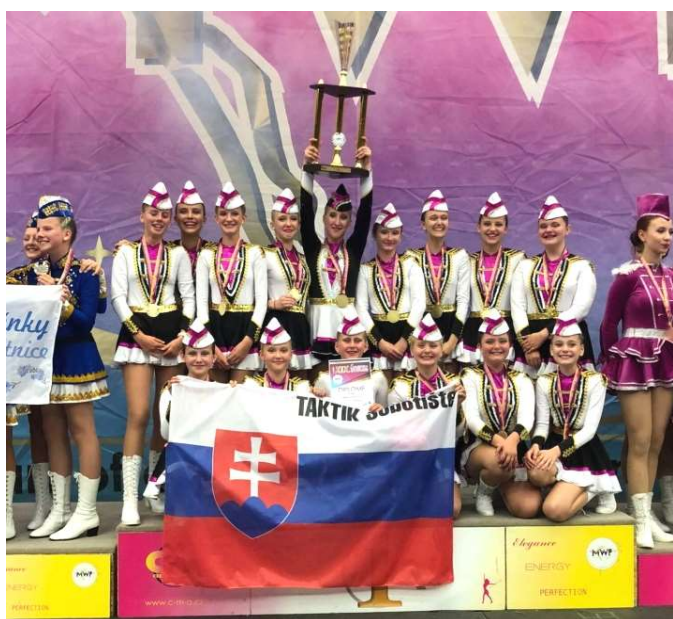
SPRAVODAJ OBCE SOBOTIŠTE

82

Ročník XXX.

október/2024

Máme MAJSTERKY EURÓPY 2024 !

V dňoch 4.-7. júla sa konali v českom Liberci XIX. majstrovstvá Európy v mažoretkovom športe, kde sa stretlo 4200 mažoretiek zo 140 súborov a 14 krajín. Naše mažoretky podali v silnej konkurencii krásne výkony a v disciplíne klasický baton junior pódiová choreografia sa im podarilo vybojovať ZLATÉ MEDAILY! Mažoretkám a trénerkám gratulujeme a ďakujeme im za reprezentáciu. Zúčastneným rodičom a fanklubu patrí vďaka za podporu dievčat priamo v športovej hale.

Srdečne ďakujeme p. starostovi s manželkou, p. riaditeľke ZŠ Sobotište, pánom poslancom obce, rodinám a fanúšikom našich mažoretiek za to, že v skorých ranných hodinách po návrate z Liberca prišli na námestie privítať naše majsterky Európy, zagratulovať im a potešiť sa s nimi z krásneho úspechu

Tohto európskeho šampionátu sme sa zúčastnili s finančnou podporou obce Sobotište. Ďakujeme!

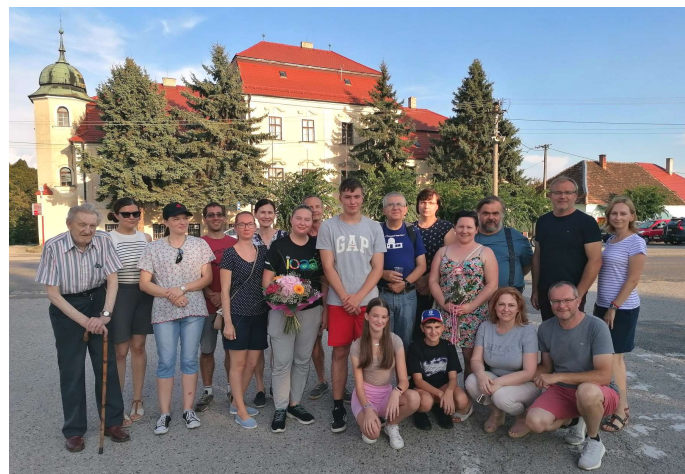
Mgr. Eliška Šefčíková

Sobotište sa (opäť) vo svete nestratilo!

V dňoch 17. - 27. augusta 2024 sa v brazílskom Rio de Janeiro konal v poradí už 17. ročník prestížnej súťaže IOAA (Medzinárodná olympiáda z astronómie a astrofyziky). Tak ako v nedávnej minulosti našu obec i Slovensko reprezentovala Mgr. Jana Švrčková, jej štafetu prebral ďalší náš občan a odchovanec hvezdárne Marek Baňárek (na fotografii štvrtý zľava).

Napriek tomu, že to bolo prvé vystúpenie na medzinárodnej úrovni, Marek zabojoval predovšetkým v praktickej časti a z IOAA 2024 si odniesol Čestné uznanie (Honorable Mention). Potešiteľné je, že naša bývalá reprezentantka odovzdáva Marekovi i ďalším členom slovenského tímu svoje skúsenosti a podieľa sa i na organizačnom zabezpečení súťaže ako pozorovateľka (observer).

Našich mladých astronómov sme vo štvrtok 29. augusta 2024 podvečer slávnostne privítali na námestí v Sobotišti a Marekovi sme zaželali, aby sa mu darilo aj v nasledujúcich dvoch ročníkoch Astronomickej olympiády, ktorá je východiskovou pozíciou pre IOAA.

RNDr. Svetozár Štefeček

KONALO SA

- 6.7.2024 – stretnutie folklórnych skupín okresu Senica
- 20.7.2024 – pochod za Štefánikom na Bradlo
- 10.8.2024 – pozorovanie Perseíd a nočnej oblohy
- 29.8.2024 – Indiánske popoludnie pre deti
- 7.9.2024 – súťaž vo varení guláša
- 21.9.2024 – obračková zábava
- 28.9.2024 – oslava 20. výročia súboru TAKTIK

PRIPRAVUJEME

- 6.10.2024 – stretnutie dôchodcov
- 16.11.2024 – Martinský jarmok, zábava
- 30.11.2024 – Čaro Vianoc
- 5.12.2024 – stretnutie s Mikulášom
- 14.12.2024 – Vianočná dedinka na mlyne
- 21.12.2024 – Vianočný turnaj v sálovom futbale
- 31.12.2024 – Silvestrovské stretnutie pri útulni

Z činnosti starostu a obecného úradu

- Obec Sobotište sa podieľala na usporiadaní okresnej prehliadky krojovaných súborov okresu Senica
- Bola dokončená rekonštrukcia, kúpené a nainštalované nové vybavenie kuchyne v Kultúrnom dome A. Jurkovičovej
- Starosta obce podal žiadosti o dotácie na zakúpenie traktora s drvičkou na vetvy, na údržbu stromov na cintoríne, na vybudovanie vonkajšej učebne v areáli MŠ.
- Bola podaná žiadosť o fin. prostriedky na dokončenie výmeny okien v kultúrnom dome.
- Prebieha príprava projektovej žiadosti na vybudovanie multifunkčného ihriska v areáli ZŠ, žiadosť bude podaná do konca októbra 2024
- Prebieha komunikácia a kroky v rámci verejného obstarávania zhotoviteľa 1. etapy kanalizácie
- Od projektanta bola prevzatá aktualizovaná projektová dokumentácia vodovodu, sú vykonávané ďalšie kroky smerujúce k podaniu žiadosti o dotáciu
- Zamestnanci obce začali úpravy areálu a vstupných priestorov v MŠ, ktoré budú dokončené v najbližších dňoch
- Prišlo k opravám niektorých úsekov miestnych komunikácií v osadách, do prác boli zapojení obecní zamestnanci

Indiánske popoludnie pre deti

Krásny záver prázdnin pre deti pripravili členky Únie žien v Sobotišti. Akcia sa uskutočnila 29. augusta 2024.

Celá akcia sa začala v osade u Halabrinov, odkiaľ deti prechádzali jednotlivými stanovišťami až k útulni. Deti vykonávali rôzne aktivity, strieľali z luku, súťažili v jazde na drevených koníkoch, hádzali šišky do košíka a na medveďa a liezli po lanovom rebríku. U Halabrinov dostali členky a za každú súťaž získali farebné pierka, ktoré si do nej zapichávali. Členky si mohli na útulni dozdobiť podľa vlastnej fantázie. Čakal ich aj náčelník Winnetou, Old Shatterhand a indiáni na koňoch. Deti si mohli vyrobiť rôzne náramky, kľúčiky, povozit' sa na koníkoch, fotografovať sa pri indiánskych stanoch a pri totemoch. Krásne kostýmy a obleky ušili Ľubka Petráková a Erika Krbicová. Celá akcia mala úspech u detí aj u ich rodičov.

Ďakujeme členkám a ich rodinným príslušníkom, klubu slovenských turistov, hasičom, obecnému úradu a všetkým, ktorí nám pomáhali pripraviť pekné popoludnie.

ZO ÚŽS

oslovujem Vás v ďalšom vydaní nášho obecného spravodaja niekoľko dní po tom, čo Slovensko a zároveň aj našu obec zasiahli výdatné dažde a s nimi spojené záplavy. Ako viete, aj napriek hrozivej predpovedi a dramatickému vývoju našťastie voda v našej obci nikoho nepripravila o život alebo strechu nad hlavou, čo bohužiaľ nemôžu povedať u našich susedov. Na prívally vody sme sa s našimi dobrovoľníkmi hasičmi pripravovali niekoľko dní, neustále sme sledovali hydrometeorologickú predpoveď vývoja hladiny v našom potoku, ktorá sa bohužiaľ v noci zo soboty na nedeľu 15.9. skokovo zmenila o približne jeden meter, ktorý už by koryto potoka nezvládlo. Vďaka obetavému nasadeniu našich dobrovoľných hasičov, hasičov z ďalších obcí, dobrovoľníkov z radov občanov, zamestnancov obce, profesionálnych hasičov a vojakov Ozbroyených síl SR sa podarilo za krátky čas pripraviť protipovodňové zábrany v najrizikovejších miestach a zabrániť tak ďalším škodám. Týmto všetkým by som rád touto cestou ešte raz poďakoval a zároveň aj ďalším, ktorí nám pomohli situáciu zvládnuť – dovoľm si menovať reštauráciu Matulúv dvúr, ktorá promptne zareagovala na našu prosbu a v nedeľu (a zároveň štátny sviatok) pripravila pre všetky zasahujúce zložky výborný obed.

V priebehu leta bola dokončená rekonštrukcia kuchyne v kultúrnom dome, kde boli kompletne vymenené rozvody elektrickej energie, vody aj odpady. Kúpili sme úplne nové profesionálne spotrebiče a gastro vybavenie, za ktoré by sa nemusela hanbiť ani reštaurácia alebo hotel. Zatiaľ ešte v kuchyni chýba vzduchotechnika, ktorej obstaranie už bolo nad naše aktuálne finančné možnosti a zostáva tak v pláne do budúcnosti.

Tí z vás, ktorí sledujete médiá, ste určite zaznamenali informácie o tom, že obce a mestá v tomto roku dostali menej finančných prostriedkov z podielových daní od štátu. Bohužiaľ, túto skutočnosť sme zaznamenali aj my v našej obecnej pokladni a v súčasnej dobe riešime, ako zvládnuť financovanie prevádzky obce do konca tohto roka. Už teraz odhadujeme pokles príjmov obce zo strany štátu približne o 50 000 €. Vieme, že niektoré obce už začali vypínať pouličné osvetlenie, prepúšťať zamestnancov, alebo inak obmedzovať služby poskytované občanom. Urobíme všetko preto, aby sa táto nepriaznivá situácia dotkla Sobotištia čo najmenej.

V uplynulom období sme podali opäť niekoľko žiadostí o dotácie – na nový traktor, drvičku vetiev, výmenu okien v kultúrnom dome, vonkajšiu učebňu v škôlke, orez a ošetrovanie stromov na cintoríne. Pripravujeme podanie ďalšej žiadosti o vybudovanie multifunkčného ihriska, nakoľko naša žiadosť z minulého roka skončila v zásobníku. Verím, že aspoň niektoré z nich budú úspešné.

Vážení spoluobčania, prajem Vám príjemné prežitie jesenných dní, ktoré máme pred sebou a verím, že nám aj priaznivé počasie dovoľí vychutnať si farby jesennej prírody a všetko s tým spojené.

Váš starosta

PhDr. Vladimír J. Kružík

Novela zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny priniesla zmeny, ktoré sa dotknú aj povoľovania výrubu drevín. Podstatnou zmenou je zvýšenie obvodov kmeňa stromov a plošnej výmery krovitých porastov, kedy na ich výrub nie je potrebný súhlas orgánu ochrany prírody.

Podľa § 47 ods. 4 písm. a) zákona o ochrane prírody a krajiny sa súhlas na výrub dreviny nevyžaduje:

- na stromy s obvodom kmeňa do 60 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a súvislé krovité porasty s výmerou do 20 m², ak ide o drevinu rastúcu v zastavanom území obce na pozemkoch, ktoré sú územným plánom obce určené na zastavanie;
- na stromy s obvodom kmeňa do 80 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a súvislé krovité porasty s výmerou do 100 m², ak ide o drevinu rastúcu v zastavanom území obce na pozemkoch, ktoré nie sú územným plánom obce určené na zastavanie;
- na stromy s obvodom kmeňa do 90 cm, meraným vo výške 130 cm nad zemou, a súvislé krovité porasty s výmerou do 200 m², ak ide o drevinu rastúcu za hranicami zastavaného územia obce.

V prípade, ak drevina rastie na území s druhým alebo tretím stupňom ochrany, je ten, kto chce drevinu vyrúbať povinný túto skutočnosť vopred písomne oznámiť orgánu ochrany prírody. Orgán ochrany prírody môže výrub obmedziť, zakázať alebo určiť podmienky jeho vykonania.

Zákonné výnimky, kedy sa nevyžaduje súhlas na výrub nie je možné použiť, ak ide o dreviny rastúce na cintorínoch, verejných priestranstvách, v stromoradiach, prípadne ak sú súčasťou aleje alebo remízy.

Výrub drevín možno uskutočniť iba v období vegetačného pokoja – t.j. od 1. októbra do 28. februára.

Mgr. Alena Kalafutová

Nové knihy v knižnici

Carter Chris: Ja som smrť
 Reganová Lisa: Vražedná temnota
 Zaťková Beatrix: Dlhá cesta na Madeiru
 Vagovič Marek: Padreho klan
 Rileyová Lucinda: Čierna orchidea
 Fields Helen: Dokonalá smrť
 Fieldingová Joy: Opatrovateľka
 Robotham Mandy: Berlínčanka
 Harmelová Krista: Dcéra Paríža
 MC Fadden Freida: Pomocníčka
 Bryndza Robert: Anjel smrti
 Kelleová- Vasilková: Eliška
 Grisham John: Čarodejník
 Force Marie: Čo k tebe cítim
 Heyer Georgette: Vojvodova pomsta
 Sullivan Emily: Rebelka a záletník
 Grisham John: Chlapci z Biloxi

Obecná knižnica má pre Vás nový knižničný informačný systém, kde môžete online prehľadávať ponuku knižnice. Nájdete ho na adrese kniznica.sobotiste.sk

Drahoslava Mrázková

Mimoriadna situácia fotoreportáž

Dňa 15.9.2024 v dôsledku dlhotrvajúcich výdatných zrážok prišlo k výraznému vzostupu vodnej hladiny na vodnom toku Teplica a bol vyhlásený III. stupeň povodňovej aktivity. Vodný stav Teplice v našej obci kulminoval o 11.00 hodine, kedy dosiahol 335 cm.

Zdroj: FB

Verejná zbierka – Biela pastelka 2024

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska ďakuje ZŠ Sobotište za pomoc a podporu pri realizácii verejnej zbierky Biela pastelka 2024. Vybieraná čiastka – 172 €.

Školský podporný tím (ŠPT)

V tomto školskom roku bude fungovať na našej škole Školský podporný tím (ŠPT). ŠPT je zložený z odborných a pedagogických zamestnancov školy, ktorí sa aktívne podieľajú na riešení výchovných a vzdelávacích problémov. Pracujú so žiakmi, učiteľmi a rodičmi.

Na našej škole ŠPT tvoria:

špeciálny pedagóg - Mgr. Jana Hôlková,
liečebný pedagóg - Mgr. Zuzana Funteková,
výchovný/kariérny poradca - Mgr. Iveta Sadloňová,
koordinátor prevencie kriminality a nežiadúcich súvislostí - Mgr. Erika Šulcová,
pedagogickí asistenti - Mgr. Erika Kadlečíková a Vladimíra Šrámková

Úlohou ŠPT je:

- poskytovať podporu deťom, žiakom, rodičom, pedagogickým zamestnancom a vedeniu školy
- realizovať ciele intervencie (reedukácia porúch učenia, skupinová a individuálna podporná terapia, manažment podporných opatrení)
- realizovať preventívne a depistážne programy, pracovať s triedami, skupinami
- mediácia pri konfliktoch, pravidelná individuálna reflexia so žiakmi
- spolupracovať s pedagogickými členmi školského tímu a podľa potreby aj s ďalšími zainteresovanými osobami

Bližšie informácie nájdete na stránke školy – www.sobotiste.edupage.org v záložke – O škole - Školský

podporný tím. V prípade akýchkoľvek problémov alebo nejasností môžete kontaktovať niektorého z členov ŠPT.

Mgr. Viktória Čederlová, riaditeľka ZŠ Sobotište

INFO zo základnej školy

V tomto školskom roku navštevuje základnú školu 179 žiakov a chod školy zabezpečuje 33 zamestnancov. Je zriadených 10 tried (dve druhé triedy) a 3 oddelenia školského klubu.

Prvý stupeň navštevuje 92 žiakov a druhý stupeň 86 žiakov. Do školského klubu je zapísaných 68 žiakov. Do nášho pedagogického zboru pribudla nová posila Mgr. Erika Kadlečíková, ktorá bude pracovať ako pedagogická asistentka a odborne vyučovať výchovné predmety. K 31.08.2024 došlo k zmene na pozícii vedúcej školskej jedálne. Na miesto vedúcej bola vymenovaná p. Martina Chovancová. Do kolektívu kuchárov ŠJ pribudla aj nová posila p. Elena Sojáková.

Chcela by som sa poďakovať v mene celého kolektívu školy p. Skokovej za 41-ročné pôsobenie na mieste vedúcej ŠJ za odvedenú prácu a popriať do ďalších rokov veľa zdravia, šťastia a rodinnej pohody.

Mgr. Viktória Čederlová, riaditeľka ZŠ Sobotište

Don Rafael Černý SDB

Don Rafael Černý sa narodil 26. septembra 1924 v Sobotišti. Jeho rodičia sa volali Ján a Alojzia, rodená Müllerová. Základné vzdelanie získal v rodnej obci. V roku 1937 ho prijali do saleziánskeho gymnázia v Šaštíne. Zabýsť sa aj v Slovenskom národnom divadle, kde hral a spieval hlavnú úlohu v operete Podivná socha.

Po absolvovaní piatej triedy v roku 1941 vstúpil do saleziánskeho noviciátu vo Svätom Beňadiku nad Hronom, tu zložil prvé rehoľné sľuby. Gymnaziálne a pedagogické štúdium vykonával v Trnave. Po maturite v roku 1945 ho predstavení poslali na pedagogickú prax do Žiliny. Tu pôsobil ako organista a dirigent. V roku 1948 začal študovať teológiu.

V októbri 1950 ilegálne prešiel do Talianska. Tam pokračoval v teologických štúdiách na Pápežskej saleziánskej univerzite. 1. júla bol vysvätený za kňaza. Venoval sa misiám, pôsobil ako pedagóg, venoval sa aj práci v redakcii časopisov Slovenské hlasy z Ríma. Počas pôsobenia v Ríme bol aj moderátor slovenskej redakcie Vatikánskeho rozhlasu.

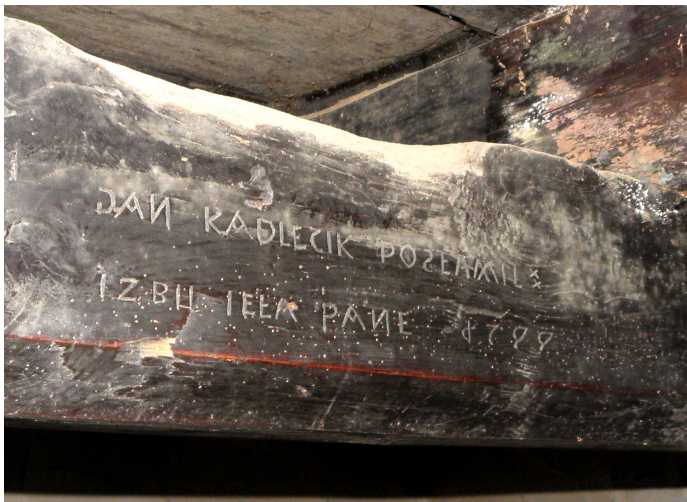
V roku 1992 na pozvanie dona Bosca sa po štyridsiatich dvoch rokoch vrátil do vlasti. Pôsobil ako pedagóg v Šaštíne, neskôr v Bratislave. Bol skromný, nebol priberčivý, vďačný za všetko. Bol vynikajúci a trezlivý učiteľ.

V roku 2005 bol zverený do starostlivosti v Liečebni sv. Františka v Bratislave, kde v skorých ranných hodinách 9. decembra 2006 zomrel. Odpočinutie večné daj mu, Pane, a svetlo večné nech mu svieti !

Vladimíra Šrámková

Dokumentácia a záchrana prievlaku s nápisom z roku 1788 (1799) v Sobotišti

Krajský pamiatkový úrad Trnava počas posudzovania zámeru pripravovanej novostavby rodinného domu v Sobotišti zistil, že plánovaná novostavba má byť situovaná na mieste historického ľudového domu na kopanici zvanej Kadlečíkovci.

Počas následnej obhliadky našli pracovníci úradu v prednej izbe domu na prievlaku trámového stropu nápis s vročením, o ktorom súčasní majitelia nevedeli. Dom nie je pamiatkovo chránený a jeho stav bol už pri obhliadke v havarijnom stave. Po prerokovaní s majiteľmi domu sa tento hodnotný a významný nález podarilo v rozsahu celého prievlaku zachrániť a dočasne uložiť do zrekonštruovanej hospodárskej budovy usadlosti, kým nebude osadený do nového altánku alebo letnej kuchyne.

Kopanice (osady) tvoria rozptýlené osídlenie v kopcovitom teréne vo forme osád s 2 – 3 až desiatkami domov. Vznik kopaničiarskeho osídlenia podnietili populačný rast obyvateľstva a nedostatok vhodných pozemkov v blízkosti intravilánov obcí, a preto domáce obyvateľstvo začalo osídľovať i odľahlé a ťažšie dostupné oblasti. Dovtedy nevyužívané plochy lesnej pôdy sa klčovali (zbavovali porastov), budovali sa na nich nové obydlia a kultivovala sa pôda okolo nich.

Názvy kopanic odkazujúce na ich zakladateľov sa zachovali do dnešných dní. Nie je nezvyčajné, že niektoré názvy osád sa v priebehu časov skomolili, zmenili, či úplne zanikli. Orálna história siaha tri- štyri generácie dozadu, ale historické mapové podklady nám zachytávajú oveľa staršie toponymá a ich vývoj.

V chotári Sobotišťa sa kopaničiarske osídlenie nachádza v jeho severnej a severovýchodnej časti. Formovať sa začalo od 17. storočia. Osídľovanie sa najprv šírilo pozdĺž hlavných vodných tokov a neskôr postupovalo od dolín vyššie do podhorských oblastí. Na mapách prvého vojenského mapovania z rokov 1782 až 1784 je severovýchodným smerom od centra obce, v priestore kopanice Kadlečíkovci, zakreslený vrch s menom Laza berg a v jeho okolí niekoľko kopanic ešte bez uvedenia ich názvu. Jedna z nich by mohla byť kopanica Kadlečíkovci, ale vzhľadom na nepresnosť mapovania to nie je isté.

Druhé vojenské mapovanie (1. polovica 19. storočia) už zachytilo kopanicu Kadlečíkovci, ale ešte bez názvu, a susednú (väčšiu) kopanicu Halabrinovci pod názvom Nové Lazy. Zaujímavosťou je, že mapovanie zachytilo ďalej severovýchodne od Halabrinovcov lokalitu Nad Kadleciky, ktorej názov bol odvodený od príľahlej osady (dnes zvanej Kutáľkovci alebo U Kadlečíkov). Rod Kadlečíkovcov sa tak do miestnej historickej i súčasnej typonymie zapísal viacerými názvami lokalít. Vrch Laza je na mapách druhého mapovania uvedený už pod názvom Uchanek berg. Názov vrchu Uchánok pretrval dodnes. Stav zaznamenaný na týchto mapovaniach korešponduje s údajmi, ktoré zachytávajú cirkevné matriky, ktoré ako miesta narodenia detí uvádzajú *ex Kopanic, Neo Lazy/Lazi, Nové Laze* (z Kopanic, z Nových lazov), prípadne *ex extirpa* (z klčoviska/lazov). Tretie vojenské mapovanie z roku 1882 zaznamenalo názvy väčšiny existujúcich osád v chotári obce, ale osadu Kadlečíkovci severozápadne od Halabrinovcov ešte nie.

Najstaršia katastrálna mapa obce z roku 1909 zaznamenala s veľkou precíznosťou všetky vtedajšie stavby a množstvo miestnych názvov, ale názov osady tiež ešte nie. Predmetný dom podľa tejto mapy mal pôvodne obdĺžnikový pôdorys s dlhšou stranou orientovanou v smere sever – juh a s kratšou južnou fasádou orientovanou smerom k obci Sobotište. Podľa katastrálnej mapy na dom (parcela č. 7967) nadväzoval ďalší dom pôdorysného tvaru písmena L (parcela č. 7968), pričom spolu vytvárali pôdorysný tvar obráteného písmena U s nerovnako dlhými krídlami.

Kopanica Kadlečíkovci ostala nepomenovaná aj na ďalších mladších mapách a prvýkrát sa jej názov ako Kadlečík objavuje až na mape z roku 1955, čiže až po vyše 160 rokoch obývania osady Kadlečíkovcami.

Počas obhliadky bol celý dom pôdorysného tvaru písma L už zbúraný a bola možnosť nahliadnuť len do dvoch izieb domu na parcele č. 7967, pričom v prednej izbe bol kompletne zachovaný trámový strop s prekladanými doskami, ktorý bol podopieraný jedným prievlakom umiestneným v strede stropu v dlhšej osi izby. Prievlak je horizontálny masívny nosný trám, ktorý preberal zaťaženie stropu. Na tomto prievlaku o celkovej dĺžke 5,5 m a priemere 16 x 21 cm bol objavený nápis *JAN KADLECÍK POSTAVIL IZBU IETA PANE 1788 (1799)* – Ján Kadlečík postavil izbu (dom) v roku 1788 (1799). Rytý nápis v dvoch riadkoch o dĺžke 37,5 cm a výške písma 6,5 cm je na prievlaku umiestnený od stredu bližšie k priečeliu domu. Spodná hrana prievlaku na strane nápisu bola tesársky skosená a skosenie na oboch koncoch ozdobne ukončené. Nápis je vyhotovený v slovenčine v podobe používanej na konci 18. storočia v tejto oblasti. Písmo je takmer celé v majuskule (veľké písmená), okrem písmena T, ktoré je v minuskule (malé písmená). Písmená N a S sú zrkadlovo otočené, písmeno W je obrátené. Takéto nepresnosti v písaní grafém v dedinskom prostredí bývali bežné. Vročenie je pravdepodobne 1788, ale nedá sa nedá vylúčiť ani rok 1799.

Uvedené meno a priezvisko Ján Kadlečík nám potvrdzuje, že išlo o usadlosť rodiny Kadlečíkovcov pomenovanej podľa staviteľa a uvedený rok je rokom postavenia domu. Nájdený nápis na prievlaku domu nám

nielenže datoval postavenie samotného domu, ale aj prepojil konkrétneho človeka so stavbou, čo pre obdobie 18. storočia vo vidieckom prostredí vôbec nie je obvyklé. Napriek tomu, že cirkevné matriky zaznamenávajú viac osôb s menom Ján Kadlečík, ako najpravdepodobnejšie, napriek tomu, že neprebehol podrobný genealogický výskum, sa javí, že ide o Jána Kadlečíka, ktorý sa dňa 17. apríla 1786 ako 40-ročný vdovec oženil s vdovou Annou. Ako bydlisko má uvedené Neo lazy. Jánova prvá manželka Alžbeta zomrela rok predtým. Z týchto kusých informácií môžeme dedukovať, že rodina Jána s deťmi z prvého manželstva, ako aj deti jeho druhej manželky a tiež možno spoločné deti Jána a Anny potrebovali viac priestoru a tak Ján prikrčil k stavbe nového domu, resp. ako sa to píše na prievlaku – izby.

Z nálezu nápisu, matrík a historických máp tak môžeme na príklade rodiny Kadlečíkovcov aj bez hĺbkového výskumu rekonštruovať proces osídlenia. Ako sa rodina rozrastala, potrebovala viac miesta na bývanie a obživu, a tak osídľovala stále odľahlejšie miesta.

Búranie starých domov nenávratne ničí stopy historického osídlenia, čo nás v konečnom dôsledku ochudobňuje o našu spoločnú históriu, lebo história nie je tvorená len významnými osobami, bitkami, stavbami kaštieľov či kostolov, ale najmä životmi konkrétnych obyčajných ľudí, ktorí tu žili pred nami, zveľaďovali krajinu a prežívali podobné životné osudy, aké žijeme my. Tak ako sa oni snažili skultivovať krajinu a odovzdať ju ďalším generáciám, my by sme mali k ich „daru“ pristupovať s rešpektom a úctou a zanechať ich stopy aj pre ďalšie generácie.

Záverom by sme chceli v súvislosti s týmto nálezom pripomenúť, že v zmysle § 40 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (pamiatkový zákon) je každý povinný ohlásiť nález veci pamiatkovej hodnoty (napr. pri búraní starej stavby novými majiteľmi nehnuteľnosti) krajskému pamiatkovému úradu. Táto ohlasovacia povinnosť sa vzťahuje aj na archeologické nálezy (napr. ľudské kosti, keramické črepy, nádoby, nástroje a mince spred roku 1919 a vojnové predmety spred roku 1946, ktoré sa našli na zemi, v zemi, vo vode či v hmote stavby). Vhodné je taktiež vopred informovať príslušné pracovisko v prípade, ak má dôjsť k asanácii staršej stavby, aby krajský pamiatkový úrad mohol zabezpečiť jej dokumentáciu. Pri vypratávaní alebo búraní starej stavby môže dôjsť aj k nálezu starých listinných dokumentov. Ak by ich obsah, pôvod alebo čas vzniku vytváral predpoklad, že by mohlo ísť o archívny dokument, je povinnosť ich predložiť archívu v zmysle § 3 ods. 3 zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov.

Informácia k podobným situáciám: KPÚ Trnava v roku 2018 zachránil z búraného domu v Borskom Mikuláši, časti Borský Peter, okr. Senica, trám s nápisom 1856 a v roku 2020 so Západoslovenským múzeom v Trnave z búraného domu v Abraháme, okr. Galanta, dva maľované prievlaky s nápsmi a vročením 1857, ktoré sa stali súčasťou zbierkového fondu múzea.

Zuzana Rábiková, Matúš Sládok, Eva Šabíková, KPÚ Trnava

Zimné obdobie na dedinách sa spájalo s divadelnou ochotníckou činnosťou. Čulá divadelná činnosť bola v rokoch 1919 - 1939, kde sa o jej činnosť zaslúžil učiteľ Jozef Oberuč.

O prvom divadelnom predstavení v Sobotišti po I. svetovej vojne je záznam v kronike ev. školy: „V mesiaci január 1919 učiteľ Jozef Oberuč zriadil prvé divadelné predstavenie po prevrate. Hrala sa veselohra Kubo v troch dejstvách. Hrala mládež spoločne evanjelická i katolícka v kaštieli, kde vybúrili dve steny a spravili veľkú sálu. Predstavenie malo ohromný úspech jak mravný tak hmotný“.

V hre účinkoval aj môj dedko Juraj Zelenka a jeho brat Samuel Zelenka, ktorý bol aj talentovaný muzikant. Hrával na cimbal, organ a ovládal ďalších 5 nástrojov. Bol učiteľom celej predvojnovkej generácie muzikantov. Zomrel však v mladom veku ako 36 ročný. Na jeho pohrebe sa zišli hudobníci zo širokého okolia a na poslednej ceste mu vyhrávalo až 5 kapiel. Po jeho smrti vzdelával mladých muzikantov Jozef Oberuč.

Po 2.svetovej vojne ochotnícke divadlo len pomaly prekonávalo začiatkové problémy. Spočiatku to bolo len zopár nadšencov, ktorým učarovalo divadlo. Divadelný súbor pracoval pri organizácii hasičov.

V roku 1959 prevzal vedenie súboru učiteľ Vlastimil Kubina. Prvá hra, ktorú pod jeho vedením naštudovali bola hra Viktora Egriho: Keď kvitnú lily. Po ťažkých začiatkoch sa dostavili prvé úspechy. Úspešné vystúpenia vnášali medzi členov súboru nadšenie a sebavedomie. Najstabilnejší káder mal súbor v roku 1968 - 1974. Ochotnícke herečky Darina Košinárová, Oľga Straková Dobrucká a Emília Vozárová Novotníčková, získali cenu Aničky Jurkovičovej za najlepší herecký výkon.

Dobrá zohranosť členov divadelného súboru priniesla svoje ovocie a na krajskej súťaži O zlatý veniec S. Jurkoviča v Modre v roku 1970 za predstavenie hry Sobášna podvodníčka, získali tretie miesto. Ocenenie je vystavené v múzeu v kaštieli.

V roku 1973 získal súbor 1. miesto a strieborný veniec S. Jurkoviča v okresnej súťaži v Holíči za hru Husári.

V rokoch 1959 - 1983 za 24 rokov odohral súbor pod vedením Vlastimila Kubinu 65 predstavení doma a 107 na zájazdoch. Hrou Blázon na 1. poschodí bol otvorený nový kultúrny dom a hrou U nás taká obyčaj súbor zanikol v roku 1983.

Drahlava Mrázková

Chlieb náš každodenný

„Dobrý deň, prosím si jeden chleba“, takto jednoducho si dokážeme zaobstarať odpradáva dôležitú súčasť našej stravy. Chlebík, ktorý niektorí z nás jedia každý deň, niektorí menej často a možno niektorí z nás ho ani nemajú moc radi. Na to, ako sa dorábala každodenný chlebík v polovici 20. storočia v roľníckej rodine, spomína pani Zuzka z kopaníc.

Začiatok bol poorať na kravičkách roľu, potom rozsiať obilie a zavlačiť bránami, pri tom museli byť dvaja. Jeden vodil kravy a jeden chodil za bránami. Niekedy sa roľa pogúľala, pozbieralo sa kamenie, vytrhal oset (burina), lebo vtedy sa obilie proti burinám nestriekalo. Keď obilie koncom júla dozrelo, išlo sa kosiť skoro ráno o 4 hodine kosou, na ktorej boli vidielky.

Za koscom bola hrstovačka, ktorá odoberala obilie a robila hrste, ktoré ukladala na zem. Keď obilie (slama) uschla, viazalo sa to do snopov, ktoré sa potom nosili na hromádky. Suché obilie sme zväžali na vozoch ťahaných kravamí. Dva až tri týždne trvalo, kým sa všetka úroda pozvážala do stodoly. V septembri sa zavolať mlátač, ktorý si priviezol mlátačku.

Bola to ťažká práca, pri ktorej bolo treba aj desať ľudí. Jeden bol na mašine - špajzoval a druhý tiež na mašine - rozvážal snopy. Ostatní boli pri slame, ktorá padala

z mlátačky a robili z nej kozel (stoh). Pri mlátačke bol však aj neoblúbený komisár, ktorý počítal každé vreco obilia. Polovicu obilia sme museli odovzdať na kontingent štátu, a to za malé peniaze. Na kopcoch a zlej zemi alebo v roku, keď bola zlá úroda, museli sme na jar kupovať obilie pre sliepky, lebo to nevystačilo. Keď trochu obilia zostalo, dali sme si ho zomlieť v mlyne a z múky sme si upiekli v peci zaslužený chlebík. Naraz sa upieklo aj 5 bochníkov. Keď sa dojedal posledný chlebík, bol už aj tvrdý, ale nič sme z neho neodhodili, lebo sme naň museli ťažko pracovať.

Ďakujem za spomienky, vďaka ktorým sme sa zase mohli pozrieť do minulosti a uvedomiť si, že bez úrodnej pôdy, ktorú si v dnešnej dobe tak málo chránime, náš chlieb každodenný neupečieme.

Júlia Marečková

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

UZAVRETÉ MANŽELSTVÁ

Branislav Hrdlička
Tomáš Čederle
Miroslav Tomeček

Jana Čederlová
Jana Kadlečíková
Simona Neznáma

NARODENÍ OBČANIA

Michel Hyža
Nela Slobodová

nar. 08/2024
nar. 08/2024

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

Zuzana Škrhová
Zuzana Šišková
Miroslav Černek
Anna Petráková

80 rokov
85 rokov
80 rokov
80 rokov

OPUSTILI NÁS

Jozef Gáth
Emília Václavová
Magdaléna Blažková
Anna Krbicová
Martin Černek

zomr. 08/2024
zomr. 08/2024
zomr. 09/2024
zomr. 09/2024
zomr. 09/2024

Uzávierka Spravodaja obce

Uzávierka ďalšieho vydania obecných novín je **2.12.2024**. Svoje príspevky môžete posilať na adresu: alena.kalafutova@sobotiste.sk, prípadne ich priniesť osobne na obecný úrad.

SPRAVODAJ OBCE SOBOTIŠTE č. 3/2024 – občasník, informácie zo života obce. Vydáva Obec Sobotište, IČO 00310018. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad, č. 11, 906 05 Sobotište, tel. 034/6282102, e-mail: alena.kalafutova@sobotiste.sk. Redakčná rada: Mgr. Anna Chalupová, Mgr. Alena Kalafutová. Redakcia si vyhradzuje právo príspevky skrátiť, redakčne upraviť alebo aj neuverejniť. Zodpovednosť za obsah zverejnených písomných alebo fotografických materiálov nesie autor. Grafická úprava a tlač: Obecný úrad Sobotište.

Registované Ministerstvom kultúry pod číslom EV 3106/09. ISSN 1338-9467.

Vychádza v náklade 520 výtlačkov.

NEPREDAJNÉ